

Hi ha una botiga d'espècies, amb gairebé cent anys d'antiguitat, a la ciutat vella de Granada. En travessar el llindar, una explosió d'aromes satura les pituitàries. Sols amb el nas, hom pot viatjar del Marroc a la Xina, sense bellugar-s'hi. Als prestatges, que van del sostre a terra, hi ha un munt de pots enormes amb l'etiqueta corresponent. Un d'ells amaga un te anomenat "Fantasia xinesa", és una mescla de te verd i negre, amb flors i fruites en alegre confusió que, al capdavall, aconseguen un delicat equilibri de sabors. No podia ser d'altra manera tractant-se d'un beuratge d'inspiració xinesa. Perquè, tòpic o no, equilibri i perfecció són els trets que ens passen per la ment a la velocitat del llamp quan ens demanen que definim l'essència de la llunyana i sovint misteriosa Xina.

El circ que vingué de la Xina. El circ, a l'estat espanyol i també a la resta d'Europa, només compta amb dos segles escassos d'història. Temps suficient, fins i tot, per entrar en franca decadència, llevat d'honroses excepcions, és clar. A la Xina, el circ va nàixer fa 2.500 anys, hereu de les festes que els camperols celebraven després d'una bona collita i en les quals tot el poble s'hi involucrava. En l'època de l'emperador Qin Shi Huangdi i la immediatament posterior, la de la dinastia Han, que abraça els 200 anys anteriors i posteriors al naixement de Jesucrist, van viure l'apogeu les arts acrobàtiques, que gaudien del favor dels mandarins i dels senyors feudals, que no en prescindien mai a les festes de palau. Quan els camperols hagueren de prestar servei militar obligatori, l'exèrcit s'omplí d'acròbats que assimilaren elements característics de la lluita als seus números. Des del segle XIX i fins a la revolució maoista, el circ xinès passà per moments difícils. Però des del 1949, la nova Xina promogué la creació d'escoles de circ que han sobreviscut fins als nostres dies.

D'una d'aquestes escoles de la regió de Wuhan, situada a 1.000 km de la capital Pequín, procedeixen els seixanta artistes que integren el Gran Circ Nacional Xinès que, del 19 de gener al 5 de febrer, desplegarà a València les seues coloristes ales de papallona. En

Amb 'Yin Yang', el seu darrer i més espectacular muntatge, el Gran Circ Nacional Xinès enceta a València la seua quarta gira per l'estat espanyol. Positures impossibles i desafiaments a la gravetat sota la llum especial d'un orient que encara conserva el poder de fascinar-nos.

aquesta quarta gira consecutiva per la Península, presenten, novament per a tots els que no ho van poder veure l'any passat, l'espectacle *Yin Yang*. És un espectacle sorprenent. Però no sols ho és per l'absència d'animals i de pallassos. Ho és per encadenar en dues hores una sèrie d'esdeveniments que podrien qualificar-se de màgics amb una espontaneïtat tal que, de sobte, l'impossible esdevé realitat tangible.

I, el que és més important, sense gat en el sac. Perquè amb les habilitats dels artistes que integren aquest circ n'hi ha prou per deixar el públic bocabadat. No debades han estat formant-se des que tenien vuit anys; són els millors entre els millors, autèntics professionals capaços de realitzar amb idèntica perfecció un joc de malabars, un equilibri en la corda o un doble salt mortal en el trapezi.

Acròbats de la filosofia. Cel i terra són dos germans siamesos que la línia de l'horitzó uneix amb l'exquisida bellesa que sols la naturalesa assoleix. El *yin-yang*, base de la filosofia confucionista, representa aquesta harmonia de l'univers revelada en els detalls més ínfims: el bé i el mal, el blanc i el negre, l'esquerra i la dreta, els números parells i els senars, les formes arrodonides i les quadrangulades... No són parells oposats, sinó complementaris. Com l'orient i l'occident que, en aquest espectacle, es toquen amb la punta dels dits. La concepció és oriental. La directora artística és Li Xining, una de les més prestigioses coreògrafes xineses. Molts la coneixen per haver estat l'artífex dels números asiàtics del Cirque du Soleil, com *Dralion*, i per haver estat triada com a organitzadora de la cerimònia inaugural dels Jocs Olímpics de Pequín al

2008. Ara bé, la producció és occidental. La productora holandesa Stardust Circus Internacional, amb més de trenta anys de trajectòria en el món del circ, és l'encarregada de promocionar aquest circ d'ensomni per Europa.

Yin Yang es presenta com "un programa basat en la complexa unió entre cos i ment, una unió que permet l'espectador percebre *in situ* l'equilibri, la bellesa, la força, la poesia, el moviment delicat i la màgia embolcalladora de la més pura tradició del circ xinès". Aquest nou espectacle, com l'anterior *Zensation*, mira de condensar en cada funció els atractius més emblemàtics d'un circ amb una trajectòria de més de 2.000 anys. És aquest un circ que beu directament de les fonts de l'imaginari col·lectiu xinès. Objectes quotidians, com els barrets cònics de palla, els bastons, els diàbolos i els bols de pisa, propis dels bucòlics escenaris de la Xina rural, cobren un sentit absolutament nou sota el vernís de la profunda espiritualitat que impregna tot l'espectacle.

Mitjançant els catorze números que componen *Yin Yang*, des de "L'exèrcit del primer emperador" (on s'evoca la poderosa figura de Qin Shi Huang, que es féu soterrar amb un seguici de vuit mil soldats en terracota, els famosos guerrers de Xi'an) fins "El final del trajecte", on els artistes s'acomien abillats amb els tradicionals vestits de bronze i executant danses típiques, l'espectador pot arribar a copsar, ni que siga de manera superficial, símbols fonamentals de la cultura xinesa: la dansa que evoca la flor de lotus recupera l'antiga tradició segons la qual els convidats a un àpat mostraven el seu agraïment a l'amfitrió amb un ball que incorporava plats, tasses i coberts; el número de "La nòvia xinesa" ens permet assistir a un ritual de casament que es desenvolupa en l'aire; en "L'antiga Xina", les acrobàcies més complicades miren d'evocar segles de lluites intestines entre les dinasties del país.

Un pont cap a Occident. Tant Li Xining, la directora artística, com Henk van der Meyden, el productor, han tractat de fusionar el gust oriental amb l'occidental. Així, la música xinesa, que pot resultar repetitiva i estrident als europeus, s'edulcora amb la

incorporació de sons més suaus, d'inspiració més mediterrània. Els vestits que llueixen els artistes han estat dissenyats a París. La il·luminació i el maquillatge incideixen en l'estètica teatral característica d'occident. Malgrat la hibridació, les referències originals continuen intactes. Novament l'equilibri, la perseverança en la perfecció que resulta en un espectacle que deixa empremtes profundes a la memòria de la ment i de l'ànima.

Evidentment, tot açò ocorre perquè res es deixa a l'atzar. Darrere del muntatge, hi ha dos anys de preparació i de feina intensa que difícilment es poden ocultar. Per exemple, Wu Di, una de les contorsionistes del número que dona nom a l'espectacle, començà en el teatre a l'edat de set anys. Ara, amb setze, és la més jove de la companyia. Als vint-i-cinc probablement haurà perdut la plasticitat, com explica el *tour manager* Hubert Breukers, però continuarà dins de l'espectacle. Perquè aquest circ és molt més: és una forma de Vida i un Art, en lletres majúscules. No solament aquests artistes són una elit, motiu pel qual surten del país amb una mena de certificat de "denominació d'origen" que sols el Ministeri de Cultura està autoritzat a concedir, sinó que a més s'hi dediquen quasi vocacionalment i demostren un profund sentit de la disciplina, que és la qüestió principal a l'hora d'aconseguir la seua particular quadratura del cercle de la bellesa.

Una experiència estètica subjugant que arriba en un màgic embolcall de lona, encara que a la Xina, diu Breukers, cada escola té el seu teatre particular. La carpa que alberga aquest petit bocí de Xina que és *Yin Yang*, i que sols es fa servir en els desplaçaments, té capacitat per a 1.400 persones i totes les comoditats. S'instal·larà al vell lilit del Túria, entre el pont de les Flors i el de Calatrava. Allí romandrà durant dues setmanes, dues setmanes en què els vents d'enllà el Mediterrani arribaran carregats de flaire d'espècies i sons de platerets, l'aroma i la melodia d'una cultura ancestral. Com diu la cançó tradicional, "Els herois viuen per sempre, el *bianzhong* comença a sonar..."

Cristina Simón